

Торайғыров университетінің
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайғыров университета

**ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ**

Педагогикалық сериясы
1997 жылдан бастап шығады

**ВЕСТНИК
ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТА**

Педагогическая серия
Издается с 1997 года

ISSN 2710-2661

№ 4 (2020)

Павлодар

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайгыров университета

Педагогическая серия
выходит 4 раза в год

СВИДЕТЕЛЬСТВО

о постановке на переучет периодического печатного издания,
информационного агентства и сетевого издания

№ KZ03VPYU00029269

выдано

Министерством информации и коммуникаций
Республики Казахстан

Тематическая направленность

публикация материалов в области педагогики,
психологии и методики преподавания

Подписной индекс – 76137

Бас редакторы – главный редактор

Бегентаев М. М.

д.э.н., профессор

Заместитель главного редактора

Ответственный секретарь

Пфейфер Н. Э., *д.п.н., профессор*

Нургалиева М. Е., *PhD доктор*

Редакция алқасы – Редакционная коллегия

Абибуллаева А.,

д.п.н., профессор

Бурдина Е. И.,

д.п.н., профессор

Жумагаева Е.,

д.п.н., профессор

Фоминых Н. Ю.,

д.п.н., профессор (Россия)

Снопкова Е. И.,

к.п.н., профессор (Белоруссия)

Мирза Н. В.,

д.п.н., профессор

Донцов А. С.,

доктор PhD

Шокубаева З. Ж.,

технический редактор

За достоверность материалов и рекламы ответственность несут авторы и рекламодатели

Редакция оставляет за собой право на отклонение материалов

При использовании материалов журнала ссылка на «Вестник Торайгыров университета» обязательна

<https://doi.org/10.48081/BYUK8981>**Қ. М. Тайболатов, Е. И. Бурдина**Торайғыров университеті,
Қазақстан Республикасы, Павлодар қ.**ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ІС-ӘРЕКЕТТЕГІ
ЭМОЦИОНАЛДЫҚ ИНТЕЛЛЕКТ**

Мақалада педагогикалық іс-әрекеттегі эмоционалдық интеллектінің, эмоциялық тұрақтылықтың маңыздылығы айқындалады. Сонымен қатар, осы салада зерттеу жүргізген отандық және шетелдік ғалымдар еңбектеріне талдау жасалынады. Педагогикалық үдерістегі педагог пен білім алушының өзара қарым-қатынасын оңтайландырудағы эмоционалдық интеллектінің рөліне тоқталады. Ғалымдардың еңбектеріндегі педагогтардың эмоционалды тұрақтылығы мен эмоционалды икемділігінің психологиялық бақылаумен, эмпатиямен және әлеуметтік қабылдаумен байланысы қарастырылды. Эмоционалды-психологиялық тұрақтылықтың көрсеткіштері анықталды. Эмоционалды интеллекттің құрамдас бөлігі эмоционалды реттеу болып табылады, оның көмегімен біз эмоционалды жағдайлардағы мінез-құлықты реттеуді түсінеміз. Педагогикалық іс-әрекетте қиын жағдайларда эмоцияларыңызды тежеу қабілеті қалыптасады. Бұл қабілет тез шешім қабылдауға және жағдайдың өзгеруіне жауап беруге, жағдайлардың талаптарына сәйкес эмоциялар мен белсенді мінез-құлықты бақылауға байланысты.

Қузыретті және ыңғайлы кәсіби қарым-қатынастың маңызды шарты адамдарға эмпатиялық көзқарасты білдіреді, ол өзін-өзі тану және жеке өсу, олардың мінез-құлқын қайта қарастыру үшін байыпты ішкі жұмысты қажет етеді. Эмоционалды жауап тұлғааралық қарым-қатынаста тиімді, қарым-қатынасты ыңғайлы етеді. Жеңіл қарым-қатынас жағдайында педагогтың жеке басы мен білім алушының жеке басы бір-біріне еніп, оның жеке басының дамуы мен адамзат мәдениетімен танысудың шығармашылық процесі жүретін жалпы эмоционалды-психологиялық кеңістікті құрайтындығы талданды.

Кілтті сөздер: эмоционалды интеллект, педагогикалық іс-әрекет, өзін-өзі реттеу, қарым-қатынас, эмоциялық тұрақтылық.

Кіріспе

Педагогтың эмоционалды көріністерінің білім алушылардың танымдық белсенділігі мен эмоционалды зияткерлік саласына әсерін зерттеуде эмоциялар педагогтың білім алушылармен өзара әрекеттесуі үшін қолайлы орта құруда, сондай-ақ білімді игеру және оқу жоспарының тапсырмаларын орындау үшін жағымды эмоционалды фон қалыптастыруда үлкен рөл атқаратындығы барлығына мәлім. Осы орайда, педагогикалық үдерісте педагог пен білім алушы арасындағы қарым-қатынасты оңтайландыруда, эмоционалдық интеллектінің алатын орны айрықша.

Нысаны: педагогикалық үдеріс.

Пәні: педагог пен білім алушылардың эмоционалдық интеллектісі.

Мақсаты: педагогикалық үдерістегі эмоционалдық интеллектігі теориялық тұрғыдан талдау жасап, оның маңыздылығын айқындау.

Зерттеу әдістері мен нәтижесі

Отандық ғалымдар Мадалиева З. Б. [1], Байтукбаева Б. Д. [2], Турсунгожинова Г.С. [3], Егенисова А. Қ., Жарылғасова П. Е. [4], Толегенова А. А. [5], Ахметова Д. Б. [6] және шетелдік ғалымдар Митина Л. М. [7], Кулюткин Ю. Н. [8], Асмаковец Е. С. [9], Василевская Е. А. [10] педагогтардың эмоционалды саласына үлкен көңіл бөліп, зерттеу жүргізген.

Психологиялық мәдениеттің бір деңгейі, эмоционалды интеллектінің, коммуникативті қабілеттердің, эмоционалды өзін-өзі реттеу дағдыларының жеткіліксіз дамуы педагогтардың едәуір бөлігінің соматикалық және нейропсихикалық бұзылуларға бейімділігіне әкеледі. Педагогтардың эмоционалды тұрақтылығы мәселесі өткір түр, өйткені педагогикалық мамандық стресс санатына жатады.

«Адам-адам» жүйесіндегі кәсіби қызметтегі маңызды психологиялық жүктемелер кәсіби стресстің дамуына ықпал етеді.

Кәсіби міндет педагогтың ақылға қонымды шешім қабылдауға, ашуланшақтықты, үмітсіздікті жеңуге, ашулануды болдырмауға міндеттейді. Алайда, эмоциялардың сыртқы ұстамасы эмоционалды процестің қарқындылығын төмендетуге мүмкіндік бермейді және психологиялық, физикалық денсаулыққа ықпал етпейді. Эмоцияларға жауап берудегі қиындықтар олардың физиологиялық компоненттерінің өсуіне ықпал етеді, өртүрлі психосоматикалық ауруларды тудырады.

Жиі қайталанатын жағымсыз эмоционалды күйлер жағымсыз жеке қасиеттердің қалыптасуына әкеледі (пессимизм, алаңдаушылық, тітіркену). Бұл еңбек өнімділігіне және педагогтың білім алушылармен және әріптестермен қарым-қатынасының тиімділігіне әсер етеді. Болашақта бұл мамандыққа жалпы наразылыққа әкелуі мүмкін.

Жоғарыда айтылғандарға байланысты, дамыған эмоционалды интеллект – эмоционалды ақпаратты өңдеуге арналған ақыл-ой қабілеттерінің жиынтығы, педагогтардың психологиялық мәдениетін арттыру үшін ерекше маңызды болып көрінеді. Эмоциялар мен сезімдерді басқару, ең алдымен, олардың хабардарлығын және олардың көріну формасын бақылауды қамтиды. Эмоционалды интеллекттің дамыған формасы «теріс көңіл-күйіңізді оң көңіл-күйге қалай өзгерту керектігін білу» деңгейіне сәйкес келеді. Сонымен қатар, эмоционалды интеллектінің жоғары деңгейі бар адам өзінің эмоционалды жағдайы үшін жауап береді.

Отандық ғалым Мадалиева З. Б. өз еңбегінде педагогтың эмоционалды жағдайының педагогикалық іс-әрекеттегі маңыздылығына былайша тоқталады: «...сезім мәдениетін және онымен байланысты дағдыларды әлеуметтік ортаның психикалық және физикалық денсаулығына жағымсыз әсерлерге қарсы тұру қажеттілігі туындайды. Ол үшін эмоционалды процестер мен эмоционалды күйлердің өзгеру заңдылықтарын біліп қана қоймай, оқу процесінің динамикасын ескере отырып, оларды мақсатты түрде өзгерту дағдылары мен қабілеттерін игеру қажет» [1].

Л. М. Митина педагогтардың эмоционалды тұрақтылығы мен эмоционалды икемділігінің психологиялық бақылаумен, эмпатиямен және әлеуметтік қабылдаумен байланысын зерттеу нәтижелерін жариялады [7].

Психологиялық байқау мұғалімдердің эмоционалдылығымен байланысты болды. Эмоционалды жетілген тұлғаның көрсеткіштерінің бірі – эмоционалды тұрақтылық, ол педагогикалық қызметі үшін кәсіби маңызды сапа. Ю. Н. Кулоткин өз еңбектерінде эмоционалды тұрақтылықты адамның алдына қойылған міндеттерді жүзеге асыра отырып, мақсатты болу, бақыланбайтын немесе жағымсыз жағдайларда өзін-өзі бақылау және шыдамдылық, өзін-өзі ұстау қабілеті, теріс эмоционалды ынталандыру мен тәжірибе жағдайында тітіркенуді жеңу сияқты қасиеттері ретінде анықтайды [8].

Педагогтың эмоционалды тұрақтылығының білім алушылардың эмоционалды жағдайы мен танымдық белсенділігіне әсері көптеген еңбектерде дәлелденді. Мұғалімнің жеке басының эмоционалды-психологиялық тұрақтылығы әр түрлі эмоционалды жағдайда кәсіби қызметті жалғастыруға сенімділік пен тәуелсіздікті қамтамасыз етеді. Педагогикалық жұмыста эмоционалды тұрақтылықтың болуы балалармен

жұмыс істеудің өзгерген жағдайларын басшылыққа алуға және стандартты емес жағдайларда өзін-өзі бақылауды сақтай отырып, онтайлы шешімдерді тез табуға мүмкіндік береді.

Л. М. Митина мұғалімдердің қызметіндегі эмоционалды-психологиялық тұрақтылықтың көрсеткіштері ретінде:

- педагогикалық жұмысқа қанағаттану;
- балалар тобымен жұмыс жасаудан қорқудың болмауы;
- айқындық, тепе-тендік және сенімділік жағдайы;
- кәсіпқой ретінде өзіне деген сенімділік;
- эмоционалды шиеленістің болмауы;
- байсалдылық, ашушандық;
- өзін-өзі ұстай білу, өзін-өзі бақылау;
- қалпына келтіру қабілеті [7].

Оқу процесінде басқа адамға қажетті әлеуметтік көзқарас, адамға немесе құбылысқа ақылға қонымды және эмоционалды көзқарас оң эмоционалды, жайлы қарым-қатынас жасауға жағдай жасайды. Осылайша, шығармашылық бірлескен іс-әрекетке қолайлы және педагогтың «мінез-құлқына» көмектесетін орта қамтамасыз етіледі. Бұл орта жағымды сезімдер мен эмоционалды жағдайларға негізделген: құрмет, жанашырлық, ризашылық. Қарым-қатынастың тиімділігін арттыру үшін түсіну, эмпатия, мақұлдау қажет. Мұндай көзқарас еркіндік пен жеңілдік атмосферасын жасайды. Мақұлдау – бұл спикермен келісу ғана емес, адамға жағымды көзқарас орнату. Мақұлдаудың шынайы болуы өте маңызды.

Педагогтың эмоционалды экспрессивтілігі екіұштылықпен түсінілуі керек. Педагог негізінен жағымды эмоцияларды білдіруі керек, алайда бұл оның тиімділігінің жалғыз шарты емес. Ең бастысы – эмоционалды тәжірибенің оң немесе теріс белгісі ғана емес. Ең маңыздысы – олардың түпнұсқалығы. Педагог эмоцияларда жеке тәжірибені білдіре алуы керек. Сыртқы көрінетін реакция шынайы емес және толық жұмыс істемейді. Педагог студенттерге шын жүректен сеніп, оларды тұлға ретінде құрметтеп, оларға жақсы қарап қана қоймай, сонымен қатар өзінің барлық мінез-құлқымен балалардың жеке басына шынайы қызығушылық танытуы керек.

Өзін-өзі бағалау – тұрақты оң эмоционалды күй сәтті қарым-қатынастың, оның ішінде кәсіби ортадағы маңызды шарт болып табылады. Өзімен ішкі келісім, эмоционалды жайлылық басқа адамдардың мақұлдауына ықпал етеді және сәйкесінше басқа адамдармен қарым-қатынас процесінде жайлылықты сипаттайды. Эмпатия негізінде жүзеге асырылатын қарым-қатынас спикердің мәлімдемелерінің эмоционалды түсін түсінуді, әңгімелесушінің моральдық құндылықтар жүйесін және қарым-қатынастың жалпы фоны мен тиімді

тұстарын, қарым-қатынастың айқын және бейнелі мөндерін анықтауды қамтамасыз етеді.

Құзыретті және ыңғайлы кәсіби қарым-қатынастың маңызды шарты адамдарға эмпатиялық көзқарасты білдіреді, ол өзін-өзі тану және жеке өсу, олардың мінез-құлқын қайта қарастыру үшін байыпты ішкі жұмысты қажет етеді. Эмоционалды жауап тұлғааралық қарым-қатынаста тиімді, қарым-қатынасты ыңғайлы етеді. Жеңіл қарым-қатынас жағдайында педагогтың жеке басы мен білім алушының жеке басы бір-біріне еніп, оның жеке басының дамуы мен адамзат мәдениетімен танысудың шығармашылық процесі жүретін жалпы эмоционалды-психологиялық кеңістікті құрайды.

Білім алушының айналасындағы әлеуметтік шындықты білу процесін эмоционалды қолдау өзін, оның мүмкіндіктері мен қабілеттерін дәлірек білуге мүмкіндік береді. Теріс сезімдермен байланысты педагогикалық орта қарама-қарсы процестің индикаторы болып табылады.

Педагогикалық қарым-қатынас үдерісінде әр түрлі бұзылуларға байланысты бөлінуге негізделген, бұл шығармашылық әрекеттің ықтималдығын төмендететін және білім алушының өзін-өзі дамыту әлеуетін қалыптастыруға кедергі келтіреді.

Эмоционалды интеллекттің құрамдас бөлігі эмоционалды реттеу болып табылады, оның көмегімен біз эмоционалды жағдайлардағы мінез-құлықты реттеуді түсінеміз. Педагогикалық іс-әрекетте қиын жағдайларда эмоцияларыңызды тежеу қабілеті қалыптасады. Бұл қабілет тез шешім қабылдауға және жағдайдың өзгеруіне жауап беруге, жағдайлардың талаптарына сәйкес эмоциялар мен белсенді мінез-құлықты бақылауға байланысты.

Эмоционалды реттеу қабілеті жеке тұлғаның теңгерімсіздігі мен алаңдаушылығымен теріс байланысты. Бұл сапа мұғалімнің кәсіби қиындықтарға төтеп беру қабілетін қамтамасыз етеді және психологиялық бейімделудің шарты болып табылады. Эмоционалды өзін-өзі реттеу және эмоционалды тұрақтылық қабілеті бұзылуға қарсы тұру ретінде көрінеді. Бұл стресстік факторлар мен сәтсіздіктерге қарамастан, тыныштықта, ақыл-ойдың сақталуында көрінетін психикалық жағдай. Ашулануға төзімділік стресске жағымсыз импульсивті реакцияларды тежейтін ерікті күшпен көрсетілуі мүмкін.

Е. С. Асмаковецтің зерттеуінде педагогтың эмоционалды икемділігінің негізгі факторлары зерттелді, олар келесі қасиеттер топтары бойынша жеке қасиеттердің үйлесімі болып табылады: өмірге қанағаттануда көрінетін эмоционалды тұрақтылық, ашуланудың, қорқыныштың және жағымсыз

эмоцияларды бастан кешіруге бейімділіктің болмауы, эмоционалды тұрақтылық, қуаныш, риясыздық, өзіне деген сезімталдық [9].

Қорытынды

Қорытындылай келе, эмоционалды позитивтіліктің төмен мәні бар педагогтар жалпы өміріне жеткілікті қанағаттанбайды, бейімделмейді. Мұндай педагогтар алаңдаушылықтың жоғары деңгейімен және әртүрлі өмірлік жағдайларға эмоционалды теріс реакцияларға бейімділігімен сипатталады. Өзін-өзі бағалаудың төмен деңгейі, кемшіліктерін анықтау, кінәні сезінуге бейімділік, сенімсіздік, өзіне, сезімдеріне қызығушылықтың болмауы, өзін қабылдамау, өзіне деген басқа жағымсыз қатынасты күту, эмоционалды тұрақтылықтың төмендігі сонымен қатар, бұл педагогтардың жағдайын реттей алмайтындығында көрінеді және көңіл-күйін басқара отырып, өздерін ерең ұстайды.

Нәтижесінде олардың эмоционалды тұрақсыздығы білім алушыларда жиі жағымсыз эмоционалды жағдайларға, өз-өзіне күмәндануға және эмоционалды фонның төмендеуіне әкеледі. Эмоционалды икемділіктің жоғары көрсеткіштері бар педагогтар өмірге, өзіне деген сенімділікке, жоғары өзін-өзі бағалауға және өз ойларына, сезімдеріне, күйлеріне, өзіне деген сенімділігіне, өзін-өзі қабылдауға деген қызығушылығымен ерекшеленеді. Бұл педагогтар жоғары эмоционалды тұрақтылыққа ие және олардың көңіл-күйін басқара алады.

Пайдаланған деректер тізімі

1 **Мадалиева, З. Б.** Психологические основы управления эмоциональным состоянием учителя : дисс... на соиск. к.псх.н. – Алматы, 2002. – 158 с.

2 **Байгукбаева, Б. Д.** Психолого-педагогические условия формирования психоэмоциональной устойчивости будущих педагогов ВУЗа : дисс... на соискание ученой степени доктора философии (PhD). – Алматы : КазНПУ, 2014. – 150 с.

3 **Турсунгожинова, Г. С., Байдильдинова, С. С.** Эмоциональное выгорание в профессиональной деятельности личности // Вестник КазНПУ им. Абая, серия «Психология». – No 4(61). – 2019. – С. 180–186.

4 **Егенисова, А. Қ., Жарылғасова, П. Е.** Эмоциялық интеллект психологиялық феномен ретінде // Абай атындағы ҚазҰПУ-нің хабаршысы, «Психология» сериясы. – No 2(55). – 2018. – С. 59–62.

5 **Толегенова, А. А.** Психофизиологическое исследование эмоционального интеллекта : дисс. ... доктора философии (PhD). – Алматы, 2009. – 134 с.

6 **Ахметова, Д. Б.** Эмоциональный интеллект, компетенции и стратегии обучения: дисс. ... доктора философии (PhD). – Алматы, 2014. – 136 с.

7 **Митина, Л. М.** Психология личностно-профессионального развития субъектов образования. – М.; СПб. : Нестор-История, 2014. – 376 с.

8 **Кулюткин, Ю.Н., Бездухов, В. П.** Ценностные ориентиры и когнитивные структуры в деятельности учителя. – Самара : СамГПУ, 2002. – 400 с.

9 **Асмаковец, Е. С.** Психологические факторы и условия развития эмоциональной гибкости учителя : автореферат дис. ... кандидата психологических наук. – М., 2000. – 19 с.

10 **Василевская, Е. А.** Психологическая поддержка педагогов в состоянии эмоционального выгорания : автореферат дис. ... кандидата психологических наук. – Самара, 2015. – 24 с.

References

1 **Madaliev, Z. B.** Psixologicheskie osnovy` upravleniya e`mocional`ny`m sostoyaniem uchitelya [Psychological bases of management of emotional state of the teacher : Diss... Candidate of Psychological Sciences]. – Almaty, 2002. – 158 p.

2 **Bajtukbaeva, B. D.** Psixologo-pedagogicheskie usloviya formirovaniya psixoe`mocional`noj ustojchivosti budushhix pedagogov VUZa [Psychological and pedagogical conditions for the formation of psychoemotional stability of future university teachers : diss... for the degree of Doctor of Philosophy (PhD)], Almaty : KazNPU, 2014. – 150 p.

3 **Tursungozhina, G. S., Bajdil`dinova, S. S.** E`mocional`noe vy`goranie v professional`noj deyatel`nosti lichnosti [Emotional burnout in the professional activity of the individual]. In Bulletin of Abay KazNPU, Series «Psychology». – No 4 (61). – 2019. – P. 180–186.

4 **Egemisova, A. Q., Jarylgasova, P. E.** Emosialyq intelekt psixologialyq fenomen retinde [Emotional intelligence as a psychological phenomenon]. In Bulletin of Abay KazNPU, Series «Psychology». – No 2 (55). – 2018. – P. 59–62.

5 **Tolegenova, A. A.** Psixofiziologicheskoe issledovanie e`mocional`nogo intellekta [Psychophysiological investigation of emotional intelligence : Diss. ... Doctor of Philosophy PhD]. – Almaty, 2009. – 134 p.

6 **Axmetova, D. B.** E`mocional`ny`j intellekt, kompetencii i strategii obucheniya [Emotional intelligence, competencies and learning strategies: diss. ... Doctor of Philosophy (PhD)]. – Almaty, 2014. – 136 p.

7 **Mitina, L. M.** Psixologiya lichnostno-professional'nogo razvitiya sub`ektov obrazovaniya [Psychology of personal and professional development of subjects of education]. – Moscow; St. Petersburg : Nestor-Istoriya, 2014. – 376 p.

8 **Kulyutkin, Yu. N., Bezduxov, V. P.** Cennostny'e orientiry` i kognitivny'e struktury` v deyatel'nosti uchitelya [Value orientations and cognitive structures in the teacher's activity]. – Samara : Sangpu, 2002. – 400 p.

9 **Asmakovecz, E. S.** Psixologicheskie faktory` i usloviya razvitiya e`mocional'noj gibkosti uchitelya [Psychological factors and conditions of development of emotional flexibility teacher : Abstract of thesis. ... Cand. of Psychological Sciences]. – Moscow, 2000. – 19 p.

10 **Vasilevskaya, E. A.** Psixologicheskaya podderzhka pedagogov v sostoyanii e`mocional'nogo vy`goraniya [Psychological support of teachers in the state of emotional burnout : Abstract of the dissertation of the Candidate of Psychological Sciences]. – Samara, 2015. – 24 p.

Материал 29.12.20 баспаға түсті.

К. М. Тайболатов, Е. И. Бурдина

Эмоциональный интеллект в педагогической деятельности

Торайғыров университет,

Республика Казахстан, г. Павлодар.

Материал поступил в редакцию 29.12.20.

К. М. Taibolatov, Y. I. Burdina

Emotional intelligence in teaching activities

Toraighyrov University,

Republic of Kazakhstan, Pavlodar.

Material received on 29.12.20.

В статье раскрыта важность эмоционального интеллекта, эмоциональной устойчивости в педагогической деятельности. Также осуществлен анализ трудов отечественных и зарубежных ученых, проводивших исследования в этой области. Раскрыта роль эмоционального интеллекта в оптимизации взаимоотношений педагога и обучающегося в педагогическом процессе. В работах ученых рассмотрена связь эмоциональной устойчивости и эмоциональной гибкости педагогов с психологическим контролем, эмпатией и социальным восприятием. Выделены показатели эмоционально-психологической устойчивости. Составной частью

эмоционального интеллекта является эмоциональная регуляция, под которой мы понимаем регуляцию поведения в эмоциональных состояниях. В педагогической деятельности формируется умение сдерживать свои эмоции в сложных ситуациях. Эта способность связана с быстрым принятием решений и реагированием на изменение ситуации, контролем эмоций и активного поведения в соответствии с требованиями обстоятельств.

Важным условием грамотного и комфортного профессионального общения является эмпатическое отношение к людям, которое требует серьезной внутренней работы по самореализации и личностному росту, переосмыслению своего поведения. Эмоциональный отклик эффективен в межличностном общении, делает общение комфортным. Проанализировано, что в условиях легкого общения личность педагога и личность обучающегося проникают друг в друга, образуя общее эмоционально-психологическое пространство, в котором происходит развитие его личности и творческий процесс знакомства с человеческой культурой.

Ключевые слова: эмоциональный интеллект, педагогическая деятельность, саморегуляция, общение, эмоциональная устойчивость.

The article reveals the importance of emotional intelligence, emotional stability in pedagogical activity. The analysis of the works of domestic and foreign scientists who conducted research in this area is also carried out. The role of emotional intelligence in optimizing the relationship between the teacher and the student in the pedagogical process is revealed. In the works of scientists, the relationship of emotional stability and emotional flexibility of teachers with psychological control, empathy and social perception is considered. Indicators of emotional and psychological stability are highlighted. An integral part of emotional intelligence is emotional regulation, by which we understand the regulation of behavior in emotional states. In pedagogical activity, the ability to restrain your emotions in difficult situations is formed. This ability is associated with rapid decision-making and response to changes in the situation, control of emotions and active behavior in accordance with the requirements of circumstances.

An important condition for competent and comfortable professional communication is an empathic attitude to people, which requires serious internal work on self-realization and personal growth, rethinking their behavior. Emotional response is effective in interpersonal communication,

making communication comfortable. Analyzed in terms of easy communication the identity of the teacher and the individual learner penetrate each other, forming the general emotional-psychological space in which the development of his personality and creative process of exploring human culture.

Keywords: emotional intelligence, pedagogical activity, self-regulation, communication, emotional stability.

Теруге 29.12.2020 ж. жіберілді. Басуға 11.01.2021 ж. қол қойылды.

Электронды баспа

2,93 Mb RAM

Шартты баспа табағы 38,0.

Таралымы 300 дана. Бағасы келісім бойынша.

Компьютерде беттеген З. С. Исакова

Корректорлар: А. Р. Омарова

Тапсырыс № 3720

Сдано в набор 29.12.2020 г. Подписано в печать 11.01.2021 г.

Электронное издание

2,93 Mb RAM

Усл.п.л. 38,0. Тираж 300 экз. Цена договорная.

Компьютерная верстка З. С. Исакова

Корректор: А. Р. Омарова

Заказ № 3720

«Toraighyrov University» баспасынан басылып шығарылған

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

«Toraighyrov University» баспасы

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

8 (7182) 67-36-69

e-mail: kereku@tou.edu.kz

www.vestnik.tou.edu.kz